

محمد مهاجر، بازیگر، نویسنده و کارگردان پیشکسوت می‌گوید: کسی برای نسل جوان هنرمند کاری نمی‌کند

تئاتر مشهد حامی ندارد

الهام ظریفیان

گفت‌وگوی روز

چراغ تئاتر مشهدبعداز نزدیک به شش ماه خاموشی تقریبی که به دلیل ناآرامی های اخیر رخ داده بود، ۲۸فروردین با اجرای نمایش «اتاق زیر شیروانی، به‌نویسندگی و کارگردانی محمد مهاجر، هنرمند پیشکسوت مشهدی، روشن شد. مها جر بیش از نیم قرن است که در فضای تئاتر و فیلم مشهد بازی می‌کند، نمایشنامه می‌نویسد و کارگردانی می‌کند. سال ۵۰در حالی‌که تازه وارد نوجوانی شده بود،کار تئاتر را با داوود کیانیان شروع کرد و آن‌قدر به تئاتر علاقه‌مند شد که هیچ‌گاه پس از آن از تئاتر جدا نشد. او که بازنشسته آموزش‌وپرورش است،شیوه‌کارکردن با جوان‌ها را خوب می‌داند و همین باعث شده است در هفتاد سالگی از معدود پیشکسوتان تئاتر مشهد باشد که هنوز روی صحنه مانده‌اند. در ادامه، گفت‌وگوی کوتاه ما با این هنرمند را به بهانه اجرای نمایش اخیرش بخوانید.

- نمایش «اتاق زیر شیروانی» درباره چیست؟

قصه تعدادی از فارغ‌التحصیلان هنرهای دراماتیک را بازگو می‌کند که یکی از آن‌ها به نام زیبا پس از فارغ‌التحصیلی همه را جمع می‌کند تا یک نمایش صحنه ای را به عنوان اولین فعالیتشان بعد از فارغ‌التحصیلی اجرا کنند. دراین بین اتفاقاتی رخ می‌دهد که باعث سوءظن و نگرانی آن‌ها می‌شود. در نهایت نمایشی که تمرین می‌کنند به فراموشی سپرده می‌شودوزندگی خودشان‌بعنوان‌نمایش‌بهتری مطرح می‌شود که دغدغه‌ها و ناملایمات و حاشیه‌هایی را که جوانان هنرهای نمایشی با آن‌ها روبه‌رو هستند، بیان می‌کند. در اثر همان سوءظن‌ها حادثه‌ای رخ می‌دهد و بازیگر نقش امیر در اوج عصبانیت -که باید آرام باشد و درست تصمیم بگیرد- با یک نفر کلاویز و باعث زخمی یا کشته شدنش می‌شود.

ایده‌اینتئاتر را خودتان نوشتید یا ازجایی اقتباس کردید؟ خودم نوشتم. این ایده در واقع تجربه زیسته من از آنچه در حواشی تئاتر می‌گذرد-در بیش از پنجاه سال کار هنری- بود. برخی افراد صرفاًخطر کار در گروه‌های تئاتر و سینمای مشهد حضور پیدا نمی‌کنند. در میان سینمایی‌ها بعضی به دنبال حامی مالی می‌گردند که جیب جوان‌ها را خالی کنند و در میان تئاتری‌ها هم بعضی به دنبال حاشیه هستند. ضمن اینکه در این نمایش مسئله آزادی بیان و رفتار هم در قالب نمایش کلاسیک مطرح می‌شود.من حدودپنجاه‌سال است دارم کار هنری می‌کنم و نزدیک به هشتاد تئاتر کار کرده‌ام. در همه این سال‌ها در خیلی از گروه‌های تئاتر این مسائل رادیده‌ام و متأسفانه این حاشیه‌ها هنوز هم وجود دارد.

- بازخورد مخاطبان را چطور

می‌بینید؟

هر شب در بین تماشاگران می‌نشستم و به‌صورت مخاطبان نگاه می‌کردم که بازخورد‌ها را در حالت‌های چهره‌شان ببینم،برای‌اینکه‌شب

بعد بتوانم کار را بهتر ارائه کنم. مهران مطیع که از بازیگران و کارگردانان درجه یک و برادر محمد مطیع (هنرمند نام‌آشنا)ست و برای تماشا آمده بود، گفت: نویسنده چقدر زیرکانه توانسته است دغدغه‌ها و حاشیه‌های جوان‌های تئاتری را به نمایش در بیاورد. روند تولید چطور بود و کار را از کی شروع کردید؟ دوسال روی این نمایشنامه کار کردم. نمایشنامه را ابتدا در شش صحنه نوشتم، ولی به‌دلایلی یک از صحنه‌ها را حذف کردم. دلایل آن را نمی‌خواهم بگویم؛ چون برخی افراد و مسئولان زیر سؤال می‌روند. مهر شروع کردیم و قرار بود دی وبهمن نمایش را اجرا کنیم. حتی مجوز و سالن هم گرفتیم، ولی در نهایت کار را به‌خاطر ناآرامی‌ها کنار گذاشتیم و صبر کردم. دنبال موقعیتی بودم که جامعه آرام شود و بتوانم دوباره شروع به کار کنم. این بود که در سال ۱۴۰۲ تئاتر مشهد را با این نمایش چراغ تئاتر مشهد را روشن کردم.

بیشتر کارهای شما طنز انتقادی و درام‌اند، به‌ویژه از بعد بازگشت دوباره‌تان به صحنه تئاتر بعد از ۲۲ سال غیبت. بعد از آن دوری، رویکردتان در کارهای بعدی چه بود؟ سعی کردم بیشتر درد جامعه و بچه‌های نسل جوان را بیان کنم. از سال ۷۱ کار را کنار گذاشتم و دوباره از سال ۹۲ شروع کردم. در این مدت خودم را خادم نسل جوان می‌دانستم؛ چون معتقدم متأسفانه کسی برای نسل جوان کاری نکرده‌است. به‌جرت می‌توانم بگویم ما پدر و مادرها، مسئولان و کسانی که در رأس قرار داریم، نسل جوان را نادیده می‌گیریم. باور کنید آن‌ها عصیانگر نیستند. اگر با نسل جوان درست برخورد شود، بهترین سرمایه‌های فردای ایران ما خواهند بود.

- دلیل آن دوری بیست‌ساله چه بود؟

من دبیر آموزش‌وپرورش بودم و به‌خاطر برخی مشکلات مجبور بودم دو شیفت کار کنم. از ساعت ۷ صبح تا ساعت ۶ بعدازظهر تدریس می‌کردم. تدریس کاری بود که من در آن موفق بودم و فکر می‌کردم شاید بهترین کاری که می‌توانم برای جوان‌ها انجام بدهم، همین تدریس است. از بی‌توجهی و بها ندادن به جوان‌ها و ارزش قائل نشدن برای

خواسته‌هایشان در رنج بودم. ناامیدی نسل جوان بیشتر از قبل آزارم می‌داد و سعی کردم انتقام‌د از وضع موجود را با نمایش نشان دهم. در این هشت‌سالی که بعد از آن دوری بیست‌ساله به فضای هنری مشهد برگشتم، کارهای زیادی انجام‌دادم و در همه این کارها با جوان‌ها کار کردم.

این روزها کمتر پیشکسوتی است که تن به کارگردانی تئاتر بدهد و این اتفاقی است که در تئاترهای شما می‌افتد. یکی از مسائلی که الان وجود دارد این است که پیشکسوت‌ها جوان‌ها را قبول ندارند و جوان‌ها قدیمی‌ها را. این خیلی بد است، ولی من به‌خاطر شغلم یک‌سره با نسل جوان سروکار داشته‌ام. چه در طول سی سال خدمتم و چه در چهارده سال بعد از بازنشستگی خیلی راحت توانسته‌ام با آن‌ها کنار بیایم. الان هم بیشتر تئاتری‌ها در جامعه هنری مشهد همین جوان‌ها هستند و قدیمی‌ها خیلی کم کار می‌کنند. شاید این انگاره در بین پیشکسوت‌ها وجود دارد که نمی‌توانند به جوان‌ها نزدیک شوند. گویی آن‌ها را قبول ندارند و در مقابل، جوان‌ها هم قدیمی‌ها را قبول ندارند. ولی من به این دلیل که خیلی با جوان‌ها راحت هستم و فکر می‌کنم دردشان را می‌فهمم، توانسته‌ام با آن‌ها کنار بیایم. پیشکسوت‌ها یا از کار کردن با جوان‌هایی که آگاه‌اند و تئاتر را به‌صورت آکادمی خوانده‌اند احساس وحشت می‌کنند، یا خودشان را برتر می‌دانند. گویی باید یک گزینه را انتخاب کنند. انتخاب هر چه باشد، منجر به ایجاد فاصله بین آن‌ها و جوانان تئاتر شده‌است. در صورتی که ما همیشه نباید سرکار باشیم. باید آن‌ها در کارشان از ما به‌خاطر تجربه‌مان استفاده کنند و ما از آن‌ها به‌خاطر علمشان استفاده کنیم.

- نتیجه این همکاری در کارهای شما چه بوده‌است؟ تجربه من خیلی خوب بود. روز اولی که در سال ۹۲ برگشتم، دنبال یک بازیگر جوان می‌گشتم. به این و آن التماس می‌کردم که بیایند در تئاتر من کار کنند. الان سی چهل نفری از جوانان هستند که دوست دارند با من کار کنند و با آن‌ها فعالیت می‌کنم.
- نظراتان راجع به وضعیت تئاتر مشهد چیست؟ تئاتر مشهد واقعا مظلوم واقع شده‌است. جوان‌ها

معمای حل شده

نگاهی به «سرگیجه»، سریال جدید بهرنگ توفیقی

محتوایی تلویزیون داشت- تجربه شایان توجهی را در کارنامه خود ثبت نکرده‌است. از همین‌روست که توفیقی در تخمین نوع نگاه مخاطبان خود در شبکه نمایش خانگی دچار یک اشتباه راهبردی شده و انگار حواسش به ذائقه این گروه از بینندگان نیست. در ایران، عموم کسانی که به تماشای سریال‌های شبکه نمایش خانگی می‌نشینند، هم‌زمان سریال‌های خارجی روز دنیا را هم دنبال می‌کنند یا لایفل‌پیکر آثار سطح اول سینمای ایران هستند. این در حالی است که بخش عمده‌ای از مخاطبان سریال‌های تلویزیونی اساسا از سر تفتن و برای پر کردن وقتشان به تماشای این مجموعه‌ها می‌نشینند. چنین تمایزی مختص ایران هم نیست و به‌طور کلی طبیعی است که وقتی مخاطب برای یک محصول نمایشی هزینه می‌کند، بسیار سخت‌گیرانه و حساس‌تر از محصول رایگان به‌ماجرا می‌نگرد.

اما ظاهرا کارگردان «سرگیجه»، تمایز این مجموعه

چند نماز نمایش «اتاق زیر شیروانی»، آخرین اثر محمد مهاجر

تلاش می‌کنند. آن‌ها عاشق‌اند و تئاتر را دوست دارند، ولی حامی ندارند. بچه‌هایی را که با من کار کرده‌اند، ببینید. همه -به جز دو نفر- کار اولشان بوده‌است، ولی بهترین کارشان را ارائه داده‌اند، چون علاقه‌مندند و عاشق تئاتر. من از مسئولان می‌خواهم و خواهش می‌کنم جوان‌ها را ببینند. ما هر روز به‌جای اینکه فرهنگ و هنرمان را آباد کنیم و به آن بها دهیم، داریم یکی‌یکی سالن‌ها را از جوان‌ها می‌گیریم.

سالن‌های تئاتر «دولتی» را که هزینه‌ای برای جوانان ندارد، به «خصوصی» تبدیل می‌کنیم. بایان اجاره‌های سنگین سالن‌ها (که به شبی ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار تا ۳ میلیون تومان می‌رسد) جوان علاقه‌مند چه کند؟ جوان‌ها حامی ندارند. کسی که پشت میز نشسته‌است، در این فضا نیست و این چیزها را درک نمی‌کند. از مسئولان خواهش می‌کنم جوان‌ها را دریابند. آن‌ها بهترین سرمایه‌های ما هستند و این وظیفه ماست که اول از لحاظ مالی هوایشان را داشته باشیم و دوم با زبان از آن‌ها حمایت کنیم. من با اینکه دیگر جوان نیستم، با دیدن مدیران در تماشاخانه‌ها کلی انرژی گرفتم. همه باید بیایند کارها را ببینند. دست کم با همین کار، به جوان‌ها امید بدهند، ولی متأسفانه کارشکنی‌ها، نامهربانی‌ها و کاغذبازی‌ها همچنان وجود دارد. می‌خواهم دوباره به مسئولان بگویم جوانان را نادیده نگیرند. می‌خواهم به آن‌ها بگویم: بیایید به جوانان ببیندیشیم و برای یک‌بار هم که شده به آن‌ها بها بدهیم. به خدا، جوانان ما عصیانگر نیستند. من و شمای مسئول با رفتارهایمان باعث می‌شویم آن‌ها عاصی شوند.

- کی دوباره می‌توانیم اثر جدیدی از شما را روی صحنه تئاتر مشهد ببینیم؟ در حال نوشتن یک نمایشنامه براساس نمایشنامه «مارکو لیا» یا «پیشخدمت خوشبخت» از داریو فو، نمایشنامه نویس ایتالیایی، هستم که موضوعی اجتماعی دارد و قصه آن در خانواده‌های اشرافی ایتالیا اتفاق می‌افتد. فکر می‌کنم برای اوایل مهر و بعد از محرم و صفر تئاترهای کار را به اجرا برسانیم. شروع به نوشتن نمایشنامه دیگری هم کرده‌ام به نام «دیدن این نمایش جرم است».

معمایی می‌گذارد که حول محور گم شدن کامران شکل گرفته‌است. از طرف دیگر، بازکردن پای پلیس به ماجرا و بازنمایی شخصیت سرگردی که بیشتر اهل فکر کردن و موشکافی است تا انجام عملیات پلیسی، از نقاط قوت ساختار این سریال محسوب می‌شود. همچنین اگر سکانس‌های مربوط به شخصیت نسبتا فرعی سحر را از این قصه حذف کنیم، در بقیه سریال تقریبا اثری از ماجراهای عشقی جوان‌پسند به چشم نمی‌خورد که این رویکرد برای یک سریال خانگی متوسط نقطه‌قوت احترام‌برانگیزی به‌شمار می‌رود.

- ستاره‌های چشم‌ن

ترکیب بازیگران «سرگیجه»، را می‌توان بسیار قدرتمند ارزیابی کرد. این سریال در هسته مرکزی خود از حضور حامد بهداد و رعنا آزادی‌رو بهره‌گرفته‌است که هر دو نفر بازیگران تراز اول سینمای ایران هستند و قبلا شایستگی‌های خود را بارها به رخ کشیده‌اند. در کنار این‌ها، حضور کوتاه هادی حجازی‌رو نیز -باتوجه‌به کارنامه درخشان چند سال اخیر او و محبوبیت زیاد سریال پوپست شیر - یک برگ برنده انکارناپذیر برای بهرنگ توفیقی است. اما هومن سیدی در نقش پلیس گزینه طلایی ترکیب بازیگران «سرگیجه»، است که خودبه‌خود اغلب مخاطبان را تا لحظه آخر با این مجموعه همراه نگه می‌دارد، زیرا سیدی که یکی از محبوب‌ترین چهره‌های سینمای ایران است هم‌هراز در نقشی مشابه به این ظاهر نشده و برای اولین‌بار از شمایل یک جوان طنلز بدگلو یا مرد خلافکار بدعقربه‌کالبدیک سرگرد جوان نیروی انتظامی رفته‌است. باین‌همه، ترکیب طلایی بازیگران «سرگیجه»، به‌خاطر ضعف‌های فیلم‌نامه و کیفیت اجرایی این اثر، زمین‌گیر شده‌است و بازیگران نمی‌توانند حتی نیمی از ظرفیت‌های خلاقانه هنری خود را به‌نمایش بگذارند. حتی بازیگر نسبتا پرکاری مثل شبنم مقدمی که اغلب نقش‌های متوسط را با خلاقیت و زیبایی جلوی دوربین می‌برد هم در این مجموعه نتوانسته‌است مثل همیشه باصلایت و مقتدر ظاهر شود، درحالی‌که نقشی نسبتا پررنگ و دراماتیک دارد.

ایستگاه خبر

مستند «در لباس سربازی» منتشر شد

چهره‌ای کمتر دیده‌شده از رهبر معظم انقلاب

مستند «در لباس سربازی» که روایتی ویژه از حضور رهبر معظم انقلاب در جبهه‌ها از نخستین روز‌های آغاز جنگ تحمیلی تا ترور ایشان در تیرماه سال ۶۰ است، به مناسبت هشتم اردیبهشت، سالگرد شهادت شهید علی اکبر شیرودی، منتشر شد. به گزارش ایبنا، در این مستند ماجرای حضور رهبر معظم انقلاب در خانه شهید شیرودی منتشر شده

است. در مستند «در لباس سربازی»، برخی تصاویر، فیلم‌ها، اسناد و همچنین خاطرات شفاهی خودگفته رهبر معظم انقلاب از دوران دفاع مقدس برای نخستین بار منتشر شده‌است. «مسئولیت‌های نظامی رهبر معظم انقلاب در سال‌های اول انقلاب»، «ممانعت ایشان از فروش هواپیماهای نظامی توسط دولت موقت»، «ماجرای حضور ایشان در جبهه‌ها و تشکیل ستاد جنگ‌های نامنظم با همراهی شهید چمران»، «ماجرای آزادسازی سوسنگرد» و... از موضوعاتی هستند که «در لباس سربازی» به آن‌ها می‌پردازد. مستند «در لباس سربازی» به همت مؤسسه پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی (دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیتا...العظمی خامنه‌ای)، به‌مناسبت چهلمین سالگرد آغاز دفاع مقدس و با همکاری شبکه یک سیما و مؤسسه فرهنگی هنری شهید آوینی تهیه شده‌است. برای مشاهده فیلم، کد رو به‌رو اسکن کنید.

نگارخانه

برگزاری نمایشگاه «نمره» در نگار خانه حامی

نمایشگاه گروهی نقاشی «نمره» با آثاری از بیست هنرمند از دهم تا دوازدهم اردیبهشت، ساعت ۱۸ تا ۲۱، در نگارخانه حامی برگزار می‌شود. در این نمایشگاه آثاری از سالار ساتلخ‌حمیدی، امیرهادی پیری، محمد شهیری کوشکی، ستاره سرنوبه، هدیه خادم، نجمه اردلان، سارا پاک‌نیت، دینا یزدانی، محبوبه دائی، نسرین مظلوم، الهه رحمانی، مانده خوشکار، فاطمه حسینو، نورا السادات حسینی، مینا حسینی، سبیکه باغیشنی، معصومه کمال شهسوار، حانیه عامل صداقت، محبوبه کریمه و مریم ماه‌گلی در سبک و تکنیک آزاد به نمایش گذاشته شده‌است.

اخبار هنری مشهد

راهیابی آثار فیلم‌سازان مشهدی به «ایثار»

دوفیلم از فیلم‌سازان مشهدی به دو بخش رقابتی اصلی و ویژه مستند نخستین جشنواره بین‌المللی فیلم «ایثار» راه یافتند. به

گزارش شهرآر، مستند «پاییز پنجاه سالگی» به کارگردانی محسن اسلام‌زاده، فیلم‌ساز مشهدی، به بخش اصلی و فیلم کوتاه مادر، به کارگردانی نعمت... سرگلزایی و تهیه‌کنندگی بنیاد شهید استان خراسان رضوی به بخش ویژه راه یافتند. مرحله نهایی نخستین جشنواره بین‌المللی و پنجمین جشنواره ملی فیلم و فیلم‌نامه ایثار با دبیری فرهاد مختاری از ۲۸ اردیبهشت تا سوم خردادماه امسال از سوی اداره‌کل امور هنری معاونت فرهنگی و آموزشی بنیاد شهید و امور ایثارگران با همکاری شهرداری مشهد و استانداری خراسان‌رضوی در مشهدمقدس برگزار می‌شود.

چارشوق هنر

«لوپتو» و «بیا آشتی کنیم» در راه آمریکا

انیمیشن سینمایی «لوپتو» به کارگردانی عباس عسکری و تهیه‌کنندگی محمد حسین صادقی و انیمیشن کوتاه «بیا آشتی کنیم» به کارگردانی عبدا...

علیرماد، از تولیدات مرکز انیمیشن سوره، در بخش رقابتی پنجمین دوره جشنواره انیمیشن پام اسپرینگز آمریکا به نمایش درمی‌آیند. پنجمین دوره این جشنواره از ۳۰ آوریل تا ۳۰ جولای (برابر با ۱۰ تا ۱۳ اردیبهشت‌ماه) در شهر پام اسپرینگز آمریکا برگزار می‌شود. این دو انیمیشن پیش از این نیز در جشنواره‌های مختلفی از سراسر دنیا حضور داشته و جوایزی دریافت کرده‌اند.

پخش سریال برادران محمودی از شبکه تماشا

سریال تلویزیونی «دلدار»، که توسط برادران محمودی ساخته شده‌است از ۱۹ اردیبهشت از شبکه تماشا پخش می‌شود. این سریال قصه‌ای درباره دار

و فضای آن درباره اختلاف‌های طبقاتی در جامعه‌است. محمدرضا غفاری، سوگل خلیق، التاز حبیبی، حسام محمودی، نیما رئیس، مهران نائل، پیمان مقدمی، سجاد دیرمینا، شادی مختاری، خیام وقارکاشانی، صحرا اسدالاهی، وحید آقاپور، مونا کریمی، بهزاد فراهانی، مریم بوبانی، علی اوسیسوند، رویا جاویدنچیا، کمند امیرسلیمانی، پرویش نظریه، همایون ارشادی و علیرضا آرا در این سریال نقش‌آفرینی کرده‌اند. این سریال ساعت ۱۸ پخش می‌شود و بازپخش آن نیز ساعت ۱۲ ظهر روز بعد خواهد بود.